لە رۆژی دادپەروەریدا, بۆ سیستەمێکی دادوەری بەهێز تاوانبارانی جینۆساید وەك ئێستا لە سزا رزگاریان دەبێت

21ی ئابی 2006 بۆ پرسی دادگاییکردنی تۆمەتبارانی جینۆساید لە کوردستان و بنەماڵەی قوربانیان و خەڵکی کوردستان رۆژێکی گرنگ بوو, رۆژی دەسپێکی دادگاییکردنی تاوانبارانی جینۆساید بوو لە کوردستان, بە یەکەمجار بوو لە مێژووی ئەم گەلە کەسانێکی تۆمەتبار بە تاوانی گەورە” تاوانی جینۆساید, تاوانی جەنگ , تاوانی دژ بە مرۆڤایەتی” لە لایەن وڵاتێکی داگیرکەری کوردستان و بکەری تاوانەکە بچنە بەردەم دادگا لەو پایتەختەی کە بڕیاری کۆمەڵکوژییەکەی لەوێ دەرچووە, پرۆسەی دادگاییەکە لە بەرواری 2006-8-21 بۆ دادگاییکردنی تۆمەتبارانی کەیسی ئەنفال دەستی پێکرد, دادگاکە هەرچەندە ناوخۆیی و پڕ بوو لە کەماسی و لە ئاستی مەزنی تاوانەکاندا نەبوو وە بە پێوەری نێودەوڵەتی نەبوو و لە روی ناساندنی تاوانەکان لە ئاستی جیهانی رەخنە هەڵگربوو وەلە زۆر بڕیاری گرنگی دا, 4 کەیسی کۆمەڵکوژی خەڵکی کوردستانی بە جینۆساید ناساند, کە تەنها لە ماوەی 9 ساڵدا لە بەرامبەریدا ئەنجامدرابوو, کە ئەمەش بێوێنە بوو لە مێژووی نوێی مرۆڤایەتی, بەڵام مەخابن بڕیارەکانی دادگا لە دادگاییکردنی تاوانباران بە تایبەت تاوانبارانی ئەنفال لە کوردستان نەك جێ بە جێ نەکراو رێزی لێنەگیرا, کە گرنگترینیان رزگار نەبوونی تاوانباران بوو لە سزا, بگرە پارتە سیاسییەکان بە تایبەتیش دەسەڵاتداران بە شێوازی جۆراو جۆر لە پاراستن و داڵدەدانیانەوە تا فشار خستنە سەر دەزگا هەمە جۆرەکانی دادوەری نەیان هێشت بڕیاری دەستگیرکردن و دادگاییکردنی 423 تۆمەتبار ی ئەنفال جێبەجێبکرێت و بوونە پشت و پەنایان, تا هەنووکە دەیانپارێزن و هەندێك جار دەسەڵاتداران پۆستی گرنگیشیان پێ دەدەن, کە دەیانیان ئەمڕۆ پۆستی گەورەی سەربازییان هەیە, تەنانەت لە حکومەتی ناوەندی و شاری بەغداش کە بڕیاری دەستگیرکردنەکەیانی لەوێ دەرچووە بونە بە نوێنەری خەڵکی کوردستان و نوێنەرایەتی بەرنامەیەکیان دەکرد کە پارتەکانیان تیایدا بەڵێنیان دابوو کار بۆ مافەکانی قوربانیان بە جینۆساید ناسینی

تاوانەکانی بەعس بکەن, ئەمەش وایکردووە لە سەنگ و گرنگی بڕیارەکانی دادگای باڵای تاوانەکان کەمبکاتەوە, یەکەم ڕێگر لە بەردەم جێبەجێکردنی بڕیارەکانی دادگا حکومەتی هەرێمی کوردستانە, کەس و کاری قوربانیانیش نەك نەیانتوانیوە سزای ئەو پارت و لایەنانە بدەن کە تاوانباران دەپارێزن, بگرە زۆر جار لەرەو لەوێ دەبینین لەگەڵ تۆمەتباران بەشێوەی ئاسایی لە مەراسیمەکان دەردەکەون و کۆنە بەعسیەکان لە یادەکانیان لە ریزی پێشەوە دادەنیشن بێئەوەی ناڕەزایەتی دەرببڕن, وەك ئەوەی کە پێست و پلەیان وەرگرت لە رابردوو شۆردرابێتنەوە و ئەم تۆمەتبارانە نەبوبێتن لە ریزی بەعسی ئەنفالچیدا بوونەو بەشداری ئەنفالکردنی کەسوکاری ئەوانیان کردبێت.
ئەمە لە ڕۆژی دادپەروەری لە کوردستان (8-21), کە ڕۆژێکی گرنگ و مێژوویی و پڕ بەهایە بۆ خەڵکی کوردستان و دادپەروەری لە کوردستان دەزانین و داواکارین :
1- تەواوی ئەوانەی ناویان لە لیستی تۆمەتبارانی ئەنفال” 423 تۆمەتبار” و کەیسەکانی دیکەدا هاتووە, بە زوترین کات دەستگیر بکرێن و بدرێنە دادگای باڵای تاوانەکان بۆ دادگاییکردن, وە لە کوردستان وەك تۆمەتباری هەڵهاتوو لە دادگا مامەڵەیان لە گەڵدا بکرێت, نەك هاووڵاتی ئاسایی وەك ئێستا.
2- لیستی ناوەکانیان بدرێتە پۆلیسی ئینتەرپول, بۆ ئەوەی هەڵاتووەکانیان لە وڵاتانی دەرەوە بگرترێن و دادگایی بکرێن کە تاکە ڕێگای بۆ جینۆساید ناسینی تاوانەکانە لە دەرەوە.
3- ئەمە لە 6 ساڵی رابردوودا, ا- 3 جار بە نامەی فەرمی داوامان لە داواکاری گشتی کردووە هەنگاو بنێن بۆ دەستگیرکردنی تۆمەتبارانی ئەنفال, ئەوان رایانگەیاندووە کە ئەوە وەزارەتی ناوخۆیە بە ئەرکی خۆی هەڵناسێت لە دەستگیر کردنیان, جگە لە فەرمانگەی داواکاری گەرمیان و هەڵەبجە ئەوانی دی وەڵامیان هەرنەداوەتەوە, لە کاتێك زۆرترین ژمارەی تۆمەتباران لە سنورکانی هەولێرو دهۆکن, ئەمەو دواتر بە هەکار 3 زیندانیکراوەکەی گەرمیانیش پاش چەندین ساڵ لە مانەوەیان ئازاد کران, لە کاتێکدا دەتوانرا بە ئاسانی بنێردرێن بۆ دادگای باڵای تاوانەکان.ب-هاوکات دووجار داوامان لە داواکاری گشتی کردووە:

1-ناوی تۆمەتبارانی ئەنفال بدرێتە پۆلیسی ئینتەرپول.

2-پرسیار لە ئەنجومەنی دادوەری بکرێت کە ئایا تۆمەتبارانی ئەنفال لای ئەوان تۆمەتبارن یان نا , ئەمەشیان نەکرد, مخابن ئەنجومەنی

دادوەری کە بە فلیم لامانە بەڵێنیان دا کار بە دەستگیرکردنی ئەم تۆمەتبارانە بکەن, کەچی بە بەڵگە لامانە لای ئەوان هەر تۆمەتباریش نین و بڕیارەکانی دادگای باڵای تاوانەکان هیچ ئەهمیەتێکی یاسایی نییەو وەڵامی ئەو رێکخراوە بیانیانەش نادەنەوە کە کار بە بەدادگاییکردنی تۆمەتبارانی ئەنفال دەکەن لە دەرەوەی وڵات .

3 – دووجار داوامان لە داواکاری گشتی کردووە کە فشار دروست بکەن بۆ ئەوەی لیستەکانی " شەهیدان, قوربانیانی جینۆساید و چەکی کیمیاوی, بریندارانی چەکی کیمیاوی, زیندانیانی سیاسی و پێشمەرگەی دێرین" بڵاو بکرێنەوە, بۆ ئەوەی بۆ گەل شەفاف بێت, پاکبکرێنەوە لە ناوی تۆمەتباران , ئەمەشیان بەکاری خۆیان نەزانی.

4- داوامان کرد موچەی شەهیدان و قوربانیان بکرێتە ستانداردێك بە دادپەروەری لە موچە, ئەوان داکۆکیان لەوەی ئێستا هەیە کرد, بەرەی نا دادپەروەریان هەڵبژارد, گوایە یاساییە و بە یاسا رێکخراوە.مخابن بە هەموو ئەمانە, کەچی لە 21ی تەموز نامەیەکی نا فەرمیمان لە داواکاری گشتییەوە بە دەست گەیشت, بە مۆر, تیایدا دەڵێن " ئاماژە بەو سکاڵایانەی ناردوتانە بۆ سەرۆکایەتییەکەمان…ئێمە وەك داواکاری گشتی تەنیا کێشەکانی گشتی دەجوڵێنین ئەویش لە رێگای دەستەی مافی گشتییەوە کە لە بەرژەوەندی کۆمەڵگا بێت.. بەڵام ناکرێت کێشەی تایبەت بجوڵێنین… دەکرێت خاوەند کێشە سکاڵا بجوڵێنێت و ئێمەش بە دوادا چونی بۆ بکەین لە دادگا تایبەتمەندەکان… لە گەڵ رێزماندا . بەم شێوەیە بەم نامەیە بزمارێکیان لە نەعشی دادپەروەری دا, هەموو کێشەکانی نیو ملیۆن قوربانی و دادپەروەریان بە کێشەی شەخسی دایە قەڵەم, سەلماندیان دەزگایەکی لەوە لاوازترن وەك پێشبینیمان دەکرد.ئەمە نەك بە رزگار نەبوونی تۆمەتباران لە سزاو گەڕاندنەوەی دادپەروەری سارد نابینەوە, بەڵکە لامان رونە دوا رۆژ هەر بە هەق و راستییە, بە مردویش بێت تۆمەتباران لە سزا رزگاریان نابێت, بە داخەوە ئەو دەزگا دادوەرییانەی لە کوردستان هەن زۆر لەوە بێهێزترن بتوانن ئەم کەیسە دادپەروەریانە بجوڵێنن, کە دەبوایە وەك باڵای شەهیدەکانمان و قوربانیانی جینۆساید و مەزنی گەڵە بۆ کۆمەڵەکان بە هێزو جدی بونایە لە دادگاییکردنی تاوانباران.

بەرزو بەرێز بێت روحی شەهیدان و قوربانیانی ئەنفال و هەڵەبجە و بارزانی و فەیلی و ئێزیدی و کریستان و کاکەیی و شەبەکلە رۆژی دادپەروەری لە کوردستاندا, سەرکەوێت دادپەروەری و بەرقەرار بێت حوکمی یاسا و دادگای بەهێزی سازشنەکەر لە کوردستان

ڕێکخراوی کوردستان بۆ جینۆساید تۆڕی ڕێکخراوە کوردستانییەکان لە پێناو دادگای تاوانی نێو دەوڵەتی Koncicc تۆڕی ئایکان کوردستان-Ican Kurdistan Network-IKN

ڕێکخراوی قەدەغەکردنی چەکی کۆمەڵکوژ لە کوردستان-Organization Against Weapons of Mass Destruction in Kurdistan

[illegible]

21-8-2019